

KINH KIM SẮC ĐỒNG TỬ NHÂN DUYÊN

QUYỂN 5

Nghe nói đầy đủ việc xảy ra như vậy, thương chủ Nhật Chiêu tan nát cả cõi lòng, buồn khổ, đau đớn đến ngất xỉu, ngã quỵ xuống đất, được mọi người xung quanh lấy nước rưới lên mặt, hồi lâu mới tỉnh dậy, từ từ ngồi dậy, rồi khóc than và nói:

–Khổ thay, khổ thay! Tôi chỉ có một đứa con, nay sắp bỏ mạng. Nói xong, lại than khóc lớn hơn, rồi nói kệ:

*Khổ thay! Mắt con tôi lạnh lợi
Khổ thay! Cao quý trong tộc họ
Tôi là cha nó nhưng ít phước
Vì làm hại con nên khóc lớn.
Tôi vì con nên lòng tan nát
Mê cuồng chẳng biết phương hướng đâu
Lửa thiêu đốt cha con xa lìa
Khổ thay! Lòng tôi như lửa cháy.
Con tôi người hiền lành có trí
Giàu lòng yêu mến thương xót người
Tôi làm cha nó nhưng rất ác
Gây cho con tôi nhiều ách nạn.
Vào ngày khi con mới chào đời
Cha rất vui vẻ không gì sánh
Mà nay sắp phải xa lìa con
Lửa buồn bừng cháy đốt tim gan.
Khổ thay! Nhà vua và quân thần
Không tâm phân biệt, không thương xót
Gặp người sống đúng theo pháp luật
Mà không xét rõ việc cho họ.
Khổ thay! Làm vua một nước lớn*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Không tâm thương xót chẳng sáng suốt
Không thể điều tra rõ sự thật
Bỏ qua chúng cơ về con tôi.
Nó hiền lành bậc nhất ở đời
Tâm ý hoàn toàn không mê muội
Đức hạnh con tôi ai cũng biết
Con bị giết nên tôi than khóc.
Các Thánh hiền ở trong thành này
Nay đang phân tán những nơi nào
Soi đuốc sáng vào người có đức
Để được tha, khỏi bị hành hình.
Trời Đế Thích cùng trời Hộ thế
Và các trời có oai đức lớn
Xin mở chút lòng lành thương xót
Vì con tôi xin khéo giúp cho.
Các bậc Tiên thành tựu giới cấm
Và chư Tiên tu hành thiên định
Xin đánh lễ để mở lòng thương
Xin các vị hãy cứu con tôi.*

Thương chủ Nhật Chiêu nói kệ này rồi, liền phát sinh trí sáng suốt, bèn suy nghĩ: “Nay ta kêu gào cũng chỉ uống công, vô ích, nghe Đức Phật Thế Tôn có vô lượng công đức, thương yêu khắp tất cả chúng sinh trong thế gian, phát lòng thương xót lớn tùy theo ý nghĩ mà cảm ứng. Đức Phật Thế Tôn ấy, đối với người không nơi nương tựa thì làm chỗ nương tựa, đối với người không có ai cứu giúp thì cứu giúp, không có nơi quay về thì làm chỗ để quay về, không có nơi hướng đến thì làm chỗ hướng đến. Lại nữa, Đức Phật Thế Tôn xuất hiện ở đời, lòng lành thương xót cứu độ cho tất cả chúng sinh bị nạn khổ nguy hiểm, phiền não bức bách làm cho lo sợ. Như người đi buôn vượt biển, gặp cá lớn Ma-kiệt rất sợ hãi, nhưng người ấy nghĩ nhớ niệm Phật thì Phật cảm ứng theo tiếng niệm đó liền cứu độ cho họ. Lại nữa, ví như Ương-quật-ma-la cần giết hại một ngàn người, chỉ còn thiếu một người chưa giết được, sau đó muốn giết mẹ của mình cho đủ số, người mẹ lo sợ mất mạng, Phật liền dùng phương tiện để cứu độ. Lại như oán nghiệp đời trước mạnh mẽ, phải thọ thân

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

các Dạ-xoa: Dạ-xoa Khoáng Dã, Dạ-xoa Chấp Trì... vì ăn uống nên ở thế gian giết hại vô số trăm ngàn chúng sinh, các Dạ-xoa này ăn máu, thịt người, tham mùi vị tanh hôi, ăn nuốt, giành giật, hiện tướng lưỡi xấu, răng cứng, dài, bén nhọn, mũi xẹp, mặt dữ tợn não hại cho người thật đáng lo sợ. Các chúng sinh ấy cũng đều được Phật cứu độ. Đức Phật Thế Tôn chắc chắn sẽ cứu giúp con ta vượt qua khổ nạn này. Nếu Phật Thế Tôn dùng tâm đại Bi thù thắng thương mến các chúng sinh thì cầu xin Ngài biết được ý nghĩ của con.”

Thương chủ Nhật Chiêu suy nghĩ những điều này xong thì hỏi một Ưu-bà-tắc đang đứng bên cạnh:

–Này Nhân giả! Nay Đức Phật Thế Tôn đang ở nơi nào?

Ưu-bà-tắc nghe hỏi liền nhớ nghĩ đến Phật Thế Tôn, rơi lệ thốn thức, nghẹn ngào, nói kệ đáp lại thương chủ:

*Bậc Đại sư ở trên đời này
Ban vui tối thượng cho thế gian
Đối với tất cả đều như nhau
Đức Phật Đại sư đã nhập diệt.
Chiếu ánh sáng cho người tăm tối
Nơi nương cho người không chỗ dựa
Ánh sáng Phật nay đã mất rồi
Cũng như ngọn đèn đã hết dầu.*

Nghe nói Đức Phật Thế Tôn đã nhập Niết-bàn, thương chủ Nhật Chiêu càng thêm buồn khổ, như tên bắn vào tim, ngất xỉu ngã quy xuống đất, được rưới nước lên mặt, hồi lâu mới tỉnh, lần vịn đứng dậy, hướng đến chỗ Phật Thế Tôn Niết-bàn khóc lóc lớn tiếng, nói kệ:

*Khổ thay! Vua pháp Nhất thiết trí
Hay trừ tội lỗi các oán thù
Nay không còn, người mất chỗ nương
Phật đã nhập diệt biết làm sao.
Khổ thay! Còn đâu việc cao cả
Thương tất cả chúng sinh như nhau
Làm cho biệt ly đều hòa hợp
Đạo sư chỉ bày đường Niết-bàn.
Khổ thay! Vì sao thế gian này*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Vô minh che lấp con mắt sáng
Nếu chúng sinh xa Đức Thế Tôn
Sinh tử luân hồi không cùng tận.
Trong đạo vắng lặng Phật sẽ đến
Lòng thương cao tốt càng mạnh mẽ
Nếu thế gian này không chỗ nương
Thì ta nương tựa vào ai đây!
Hết thấy đều sinh từ chánh pháp
Từ pháp lại sinh các con Phật
Con Phật cũng đã lìa thế gian
Thì lấy ai làm chỗ nương tựa.
Nhiều hạng chúng sinh ý chân thật
Mong Phật cứu khổ đều vẹn toàn
Chỉ bày chúng sinh thương yêu khắp
Về lại hư không nương vắng lặng.
Tất cả mọi người đều bình đẳng
Nghe Phật thuyết pháp sinh sáng suốt
Nay Phật Thế Tôn đã Niết-bàn
Còn ai tuyên nói chánh pháp đây.
Khổ thay! Hàng trời, người thế gian
Đều tan hoại không còn ánh sáng
Bậc Thánh hiện ở đời rất khó
Phật Đại Mâu-ni đã diệt độ.
Nghe Phật Thánh Tôn đã Niết-bàn
Lòng yêu chánh pháp cũng diệt theo
Pháp sâu xa chúng sinh ưa thích
Còn có người nào khéo thực hành.
Chỉ có lòng thương không sợ hãi
Sự thương xót là chỗ nương tựa
Tất cả công đức có thể thành
Đã diệt, sau này làm sao được.
Làm sao có lợi ích ba đời
Nghĩa là phát lòng thương rộng lớn
Thương xót chính là trí chân thật
Bình đẳng nương theo hạnh xa lìa.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Khổ thay! Công đức Phật quý báu
Tích chứa trải qua vô số kiếp
Đất này khó giữ nên đã mất
Chánh pháp của Phật cũng mất theo.
Thế Tôn Đạo Sư là thế gian
Khổ thay! Vô minh lại che lấp
Nên đời này sinh trong hiểm nạn
Gắng sức thành tựu đều tan vỡ.
Lớn thay! Báu Phật là cao tột
Vì sao bây giờ đều ly tán
Thật đáng xót thương cho thế gian
Mọi việc phát sinh đều tan hoại.
Phật diệt, chúng Tỳ-kheo cũng vắng
Ví như bầy nghé bị mất mẹ
Người có trí gặp sự việc này
Ai lại không phát sinh khổ não.
Thân sát đất chấp tay cung kính
Đảnh lễ Thế Tôn bậc là trần
Ánh sáng Phật nay đã lu mờ
Chúng con đến sau không chỗ hướng.
Việc lớn vô thường rất thảm hại
Hết thấy chúng sinh đều phải chịu
Phật cũng bị vô thường xâm đoạt
Làm cho con không được cứu giúp.
Pháp tám Thánh đạo như thuốc hay
Trị sạch nguồn gốc bệnh phiền não
Bậc thầy đại Bi vua thầy thuốc
Nay cũng bị vô thường cản ngăn.
Khổ thay! Nhanh chóng, không thương xót
Cha lành Thế Tôn đã nhập diệt
Tất cả thế gian đều đen tối
Ai là người mở mắt sáng đây.
Khổ thay! Thế Tôn đã nhập diệt
Con yêu quý sẽ không về nữa
Nay con sắp phải chịu hình phạt*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Xin Phật đến cứu ách nạn này.
Thế Tôn cứu khắp các đau khổ
Tạo chỗ quay về cho hết thảy
Con tôi sắp chết không chỗ nương
Nay nguyện xin rũ lòng cứu giúp.
Nếu ngày nay con được lợi lớn
Như bậc oai đức đã giảng dạy
Khiến người con yêu không xa lìa
Đó là lời cao cả con xin.*

Lời lẽ thâm thiết, thương chủ Nhật Chiêu nói kệ như vậy, sau đó lại hỏi Ưu-bà-tắc:

–Trong các đệ tử Thanh văn lớn của Phật, Đức Phật đem giáo pháp giao phó cho vị nào rồi nhập Niết-bàn?

Ưu-bà-tắc đáp:

–Thương chủ hãy lắng nghe! Đức Phật Thế Tôn của chúng ta đem giáo pháp dặn dò trao cho Tôn giả Đại Ca-diếp rồi nhập Niết-bàn. Tôn giả Đại Ca-diếp đúng theo lời dạy của Đức Thế Tôn đã đem giáo pháp dặn dò trao cho Tôn giả A-nan rồi nhập Niết-bàn. Chính Tôn giả A-nan, vị có oai đức lớn đang giữ gìn chánh pháp. Tôn giả A-nan có tâm thiện và lòng thương giống như Phật, có thể đi khắp mọi nơi, mọi xóm làng, mọi thành nước để điều phục giáo hóa chúng sinh. Đối với các chúng sinh chưa gieo trồng căn lành thì tìm cách giáo hóa làm cho họ gieo trồng căn lành, người đã liên tục tích tập căn lành thì làm cho được thành tựu, người đã được thành tựu căn lành rồi thì làm cho họ tự được biết rõ lý lẽ chân thật. Nếu có người bị bệnh phiền não ràng buộc thì nói phương thuốc ngọt của pháp giải thoát cao đẹp làm cho hết bệnh, giống như thầy thuốc giỏi.

Lại nữa, chúng sinh bị phiền não che mờ tối tăm thì Tôn giả giảng thuyết chánh pháp, đem ánh sáng trong suốt như mặt trời phá tan phiền não mê mờ, phát ra lời trong sáng hòa hợp để điều phục cho phù hợp, giống như hoa Câu-mẫu-đà nở trông rất dễ mến, cũng như mặt trăng. Tôn giả thường dùng chánh pháp giáo hóa điều phục các vua nước nhỏ giống như Chuyển luân vương. Dùng trí tuệ đặc biệt và cách giảng giải tốt để thu phục tất cả ngoại đạo, tà giáo giống như sư tử. Chỉ bày luật pháp, mở đường, hướng dẫn cho tất cả,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

giống như vị thầy dẫn đường giảng thuyết chánh pháp cho khắp chúng sinh, làm tăng thêm lợi ích về pháp và của cải giống như thương chủ. Làm cho các hạt giống gieo trồng được tăng trưởng tươi tốt che mát giống như đám mây lớn. Chỉ bày điều tai hại, điều lợi ích giống như cha mẹ, khéo điều phục những chúng sinh khó điều phục, người chưa được độ làm cho được độ, người chưa an ổn làm cho được an ổn, người chưa Niết-bàn làm cho được Niết-bàn, làm cho tất cả nạn hiểm ác, khổ não bức bách vô số chúng sinh khiến họ kinh sợ đều được thoát khỏi. Nói tóm lại, bậc Thánh giả đó có oai đức lớn, tất cả việc Phật đã làm đều có thể làm được, tùy theo ý nghĩ của chúng sinh mà cảm ứng, như hôm nay, con ông mắc nạn nguy hiểm, tùy theo ý nghĩ của ông có thể được cứu giúp.

Nghe nói như vậy, thương chủ Nhật Chiếu như được sống lại, dần dần bớt kinh sợ, rồi nói:

–Này Nhân giả! Tôn giả A-nan hiện nay ở đâu?

Ưu-bà-tắc đáp:

–Này thương chủ! Tôn giả A-nan đang ở vườn cây Am-la, thuộc thành Tỳ-xá-ly.

Nghe nói vậy, thương chủ Nhật Chiếu liền cung kính quỳ gối sát đất, hướng về thành Tỳ-xá-ly, chắp tay đánh lễ, nước mắt đầm đìa, thưa:

–Kính bạch Tôn giả có lòng lành lớn! Con của con đang bị khổ chia ly, buồn đau thúc ép, không nói được với Tôn giả. Con xin dốc hết lòng thành cầu xin Tôn giả A-nan, nguyện xin Tôn giả rũ lòng cứu giúp cho con.

Thương chủ liền nói kệ ca ngợi:

*Hiện nay Tôn giả bậc tối thắng
Tâm ý chúng sinh thấy đều rõ
Ý nguyện thế nào thấy biết hết
Nay xin nghe con thưa việc này.
Phật Thế Tôn con đã nhập diệt
Các đệ tử Phật oai lực lớn
Tôn giả học rộng không ai bằng
Giữ gìn pháp thanh tịnh của Phật.
An ủi chúng con lúc gặp khổ*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Làm chỗ quay về cho thế gian
Luôn làm lợi lạc cho chúng sinh
Nay xin Thánh giả xem xét việc này.
Do duyên gì mà con của con
Vì sao sắp bị người giết hại
Con con gặp nạn không chỗ nương
Xin thầy hiện thần lực cứu giúp.
Nếu Thánh giả không giúp thế gian
Làm sao chúng sinh được lợi ích
Khi người hiền lành sắp bị hại
Không thầy, người nào có thể cứu.
Trụ ở đời làm lợi chúng sinh
Giữ gìn đầy đủ pháp của Phật
Xin hãy mở rộng lòng thương xót
Lãnh nhận cứu giúp con của con.
Con không còn cách hay nào nữa
Nay không nơi nương, không người cứu
Cha, con đều chìm trong bùn khổ
Xin Tôn giả thương xót cứu vớt.
Con run sợ xin thưa bày rõ
Làm lợi thế gian còn ai nữa
Lời dạy của Thích-ca Mâu-ni
Như trong bóng tối chiếu ánh sáng.
Chỉ có Tôn giả làm lợi ích
Ngoài ra không người nào cứu được
Nguyện xin Tôn giả mau đến đây
Mà khởi tâm thương cứu con con.
Vì con lòng buồn như gậy oán
Khó chịu đựng người ác quấy nhiễu
Con và vợ con không nơi tựa
Xin Tôn giả sẵn lòng ban vui.*

Khi thương chủ Nhật Chiếu nói kệ này thì Tôn giả A-nan đang trái lòng thương làm việc lợi ích, ngày đêm sáu lần nhớ nghĩ. Ở trong hàng Thanh văn, Tôn giả được mắt sáng nhìn khắp cả thế gian, pháp nào là tăng, pháp nào là giảm, người nào hiểm ác, người nào mắc

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

nạn khổ, người nào bị hành hạ, người nào chịu đủ các việc hiểm ác đau khổ, bức bách, người nào hưng thịnh, người nào nhỏ mọn, người nào rộng lớn, người nào ở trong đường ác thì sẽ cứu vớt họ, người nào ở trong đường thiện, cõi trời và đạo giải thoát thì sẽ làm cho họ ổn định, người nào bị chìm trong vũng bùn ham muốn thì sẽ tự mình đưa tay cứu vớt, người nào xa lìa Thánh tài thì sẽ làm cho họ càng thêm rộng lớn nơi Thánh tài. Tôn giả A-nan luôn vì chúng sinh mà xem xét như Tôn giả Xá-lợi-phất không khác.

Khi ấy, Tôn giả dùng Thiên nhãn thanh tịnh nhìn thấy Đồng tử Kim Sắc ấy xưa đã gieo trồng căn lành, nay nghiệp đã chín, song bị nạn hiểm ác làm cho khổ não, trời buộc. Thấy rồi, Tôn giả như vị voi chúa duỗi cánh tay, tức khắc đến cung vua A-xà-thế, đứng trên cửa cung điện ẩn thân không hiện, ở trong hư không khảy móng tay ra hiệu.

Khi ấy, nhà vua đang ở trong cung điện đắm mê vui chơi, bỗng nghe giữa hư không có tiếng nói:

–Đại vương! Ông làm việc không tốt! Đồng tử Kim Sắc kia hoàn toàn không có tội lỗi. Nhà vua không tự mình xét rõ sự việc, nay lại cho dẫn Đồng tử ra khỏi thành Vương xá, đến rừng bỏ thầy chết, sắp đem giết hại. Đại vương nên cho dừng ngay việc này.

Nghe lời nói của Tôn giả A-nan vang giữa hư không, vua A-xà-thế rất kinh sợ, bèn hướng về phía Tôn giả A-nan đánh lễ, rồi đến trước điện lớn tiếng bảo khắp trong bốn phương:

–Các ông nghe cho rõ! Hãy mau đến rừng bỏ thầy chết, tuyên nói lời ta: “Chớ có giết hại Đồng tử Kim Sắc. Hãy mau thả ra.” Trong tất cả các ông, ai có thể đến đó thông báo, ta sẽ lấy vàng trong kho thưởng công và sẽ ban cho năm làng ấp lớn.

Nghe nhà vua đã ban lệnh rồi, những người thương mến Đồng tử Kim Sắc đều muốn Đồng tử được thả ra.

Có hàng trăm ngàn người chạy nhanh đến rừng bỏ thầy chết để nói lời ấy. Lúc này, bốn vị quan giám sát và các đao phủ đã đưa Đồng tử Kim Sắc đến nơi khu rừng bỏ thầy. Thân người nữ Ca-thi Tôn-na-lợi được thân quyến bạn bè dùng đủ thứ vải màu xanh, vàng, đỏ, trắng tốt đẹp nhất để trang sức, đặt lên xe đưa vào trong rừng ấy. Lúc đó, lại có người bạn cô ta đến ngay tại đó gom củi lại để làm

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

giàn hỏa.

Các đao phủ nói:

–Các ông không nên bố trí giàn hỏa ngay, hãy đợi một chút, chờ chúng tôi trói Đồng tử vào giá chém này, rồi giết, sau đó mới đặt Đồng tử Kim Sắc cùng với cô kỹ nữ Ca-thi Tôn-na-lợi kia thiêu chung một lúc. Nói xong các đao phủ liền sai người đem giá chém đặt trên đất.

Thấy giá xử chém đặt trên đất, Đồng tử Kim Sắc liền nghĩ tới mẹ, lòng càng đau đớn, nước mắt tuôn trào: “Ta đang xa lìa mẹ, mẹ ta hiện giờ ở nơi nào? Khi xưa, vào lúc giữa đêm, không thấy ta trong chốc lát là mẹ đã rất đau khổ rồi...”

“Mẹ ta chỉ có một đứa con. Nay ta phải xa lìa thì làm sao mẹ sống nổi. Khổ thay! Ta thật là vô phước, làm cho mẹ phải chịu nỗi đau chia lìa. Nay mẹ và con đều phải chịu khổ lớn.”

Các đao phủ trong lúc đào đất để dựng giá xử chém, đã cùng nhau bàn luận:

–Trong đám đao phủ chúng ta, ai có thể đứng ra trói Đồng tử Kim Sắc vào giá?

Họ đùn đẩy nhau:

–Người hãy làm đi!

Trong bọn họ một người nói:

–Tôi bị đau đầu, chóng mặt, không thể làm được.

Một người khác lại nói:

–Tôi bị đau vai quá.

Người khác nữa lại nói:

–Tôi đau nhức hai bên hông.

Một người khác lại nói:

–Tôi bị đau bụng.

Các đao phủ, mỗi người đều nói bệnh khổ của mình, cùng nhau muốn tránh né không chịu làm việc vô nghĩa ấy.

